

LAKIALOITE 52/2002 vp

Laki investointivarouksista

Eduskunnalle

Lakialoitteessa esitetään yritysten investointivarausjärjestelmän käyttöön ottamisesta Itä-Suomen läänin ja Kainuun maakunnan alueella. Investointivarausjärjestelmällä halutaan parantaa Itä-Suomen läänin ja Kainuun maakunnan alueella toimivien yritysten toimintaedellytyksiä. Tällä hetkellä investointivarausjärjestelmä on voimassa maataloudessa ja kunnallistaloudessa.

Investointivarausjärjestelmän tavoitteena on investointien suhdannevaihteluiden tasoittaminen. Yritykset voisivat purkaa esimerkiksi matalasuhdanteissa tekemiään investointeja parempina vuosina syntyneistä voitoistaan. Investointivarausjärjestelmä lisää yritysten tuloksentasausmahdollisuuksia sekä parantaa siten niiden suhdannekestävyyttä.

Yritysten toimintaedellytysten ohella investointivarausjärjestelmän käyttöönotto on perusteltu aluepoliittisista lähtökohdista. Aluepolitiikan kohdentaminen edellyttää täsmällisiä toimenpiteitä. Yritysten investointi- yms. suorien tukien ohella investointivarausjärjestelmän käyttöönotto on juuri tällainen toimenpide.

Nykyisillä varsin kilpailullisilla markkinoilla yli-investointien vaara on pieni sekä nyt esitetyillä alueilla että koko maassa. Kilpailun jatkuva kiristyminen pitäisi yritysten tuotannon ja tuottavuuden ajantasalla sekä tasapainottaisi koko maassa eräillä toimialoilla yhä vallitsevia yritysten välisiä kilpailueroja.

Päätös investoinnista tehtäisiin yrityksissä, mikä tietysti tehostaisi niitä ja kohdentaisi ne

markkinoiden toiminnan kannalta parhaalla mahdollisella tavalla.

Alueelliset erot ovat 1990-luvun laman jälkeen joko kasvaneet tai aivan viime vuosina vain vähän kaventuneet. Voimistunut muuttoliike on suuntautunut harvoihin suuriin keskuksiin. Muuttajat ovat nuoria ja koulutettuja. Tuloksena on ollut lähtökuntien huoltotaseen ja väestörakenteen epäedullinen kehitys. Kasvavissa keskuksissa on kamppailtu nousevien asumiskustannusten ja ruuhkautuneiden peruspalveluiden kanssa. Työttömyys on kiihdyttänyt poismuuttoa. Vaikea työllisyys tilanne on lisännyt koulutetun työvoiman muuttoa. Viimeisimpien työllisyys tilastojen mukaan työttömyysaste on Itä- ja Pohjois-Suomen alueen kunnissa yhä useita prosenttiyksiköitä suurempi kuin maan keskimääräinen työttömyysaste.

Investointivarausjärjestelmä lievittäisi työttömyyttä ja elvyttäisi Itä-Suomen ja Kainuun alue talouksia lähinnä yritys- ja investointitoiminnan kautta. Näiden laajat heijastusvaikutukset ulottuisivat nopeasti yritys sektorin ulkopuolelle, mikä vahvistaisi ja nopeuttaisi myönteisen kierteen aikaansaamista kyseisillä alueilla.

Verovelvollinen voi tehdä kirjanpidossaan investointivarausten, jonka suuruus on enintään 50 prosenttia tilikauden voitosta ennen varauksen tekemistä ja välittömien verojen vähentämistä. Varausta ei saa tehdä 5 000 euroa pienempänä. Varauksen tekeminen on siten mahdollista vain, jos verovelvollisen voitto ennen varausta ja välittömiä veroja on vähintään 25 000 euroa.

Investointivarausta saadaan käyttää verovelvollisen elinkeinotoiminnassa käytettävän rakennuksen, rakennelman, tien, rautatien, sillan, laiturin, padon, altaan ja viemärin rakentamiseen, perusparannuksiin ja suurehkoihin korjauksiin sekä elinkeinotoiminnassa käytettävän osakehuoneiston ja vuokrahuoneiston perusparannuksiin, tutkimus- ja tuotekehitystoiminnasta, työvoiman koulutuksesta, työsuojelutoimenpiteistä, verovelvollisen tuotteiden viennin edistämisestä tai ympäristön suojelemisesta aiheutu-

viin menoihin. Investointivarausta ei kuitenkaan saa käyttää henkilöauton hankintaan eikä pienehköihin hankintoihin tai perusparannuksiin. Investointivarausta voi tehdä vain Itä-Suomen läänin ja Kainuun maakunnan alueella toimiva yritys, yhtymä tai yhteisö.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

investointivarauksista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Yritykset, yhtymät tai yhteisöt, joiden kotipaikka on Itä-Suomen läänissä tai Kainuun maakunnassa, voivat tehdä investointivarausta, joihin sovelletaan tätä lakia.

2 §

Investointivarauksella tarkoitetaan verovelvollisen kirjanpidossa olevaa varausta, joka muodostetaan viimeistään tilinpäätöksen vahvistamisen yhteydessä. Investointivarausta saa tehdä elinkeinotulon verottamisesta annetussa laissa (360/1968) tarkoitettua elinkeinotoimintaa harjoittava verovelvollinen, joka pitää suoriteperusteen mukaista kahdenkertaista kirjanpitoa.

Investointivaraus saa olla enintään 50 prosenttia verovelvollisen tilikauden voitosta sellaisena kuin se on ennen varauksen tekemistä ja vähennettävien verojen vähentämistä. Pienempää kuin 5 000 euron investointivarausta ei kuitenkaan saa tehdä.

Verovelvollisella ei ole oikeutta tehdä investointivarausta siltä tilikaudelta, jonka aikana hän on käyttänyt investointivarausta.

3 §

Investointivarausta yritys voi käyttää tarpeen mukaan, mutta viimeistään se on käytettävä viiden vuoden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jolta investointivaraus tehtiin.

4 §

Investointivarausta saadaan käyttää:

1) elinkeinotoiminnan kuluvan käyttöomaisuuden, ei kuitenkaan henkilöautojen, hankintaan, perusparannuksiin ja pienehköihin korjauksiin;

2) verovelvollisen elinkeinotoiminnassa käytettävän rakennuksen, rakennelman, tien, rautatien, sillan, laiturin, padon, altaan ja viemärin rakentamiseen, perusparannuksiin ja suurehkoihin korjauksiin;

3) verovelvollisen elinkeinotoiminnassa käytettävän osakehuoneiston ja vuokrahuoneiston perusparannuksiin;

4) tutkimus- ja tuotekehitystoiminnasta, työvoiman koulutuksesta, työsuojelutoimenpiteistä, verovelvollisen tuotteiden viennin edistämisestä sekä ympäristön suojelemisesta aiheutuviin menoihin.

5 §

Investointivarausta saadaan käyttää 4 §:n 1, 2 ja 3 kohdassa mainittuun tarkoitukseen, kun hankittava käyttöomaisuus toimitetaan tai tilataan tai kun rakennuksen tai rakennelman rakentaminen tai tie-, rautatie-, silta-, laitur-, pato-, allas- tai viemäryö aloitetaan käyttöajanjakson aikana. Jos tilattu käyttöomaisuus toimitetaan tai jos rakennustyö tai muu edellä tarkoitettu työ tehdään käyttöajanjakson jälkeen, investointivarausta saadaan käyttää vain niihin menoihin, joiden suorittamisvelvollisuus on syntynyt käyttöajanjakson aikana.

Jos tietyltä tilikaudelta tehdyn investointivarausten käyttöajanjakso alkaa ennen aikaisemmilta tilikausilta tehtyjen investointivarausten käyttöajanjakson päättymistä tai välittömästi sen jälkeen, myöhemmältä tilikaudelta tehtyä investointivarausta voidaan kuitenkin käyttää myös aikaisemman käyttöajanjakson aikana tilatun käyttöomaisuuden tai aloitetun rakennuksen tai rakennelman tai tien, rautatien, sillan, laiturin, padon, altaan taikka viemärin hankintamenon kattamiseen.

Investointivarausta saadaan käyttää muihin 4 §:ssä tarkoitettuihin menoihin kuin käyttöomaisuuden hankinta- ja perusparannusmenoihin ja suurehkoihin korjausmenoihin ainoastaan, jos menon suorittamisvelvollisuus on syntynyt käyttöajanjakson aikana.

6 §

Investointivaraus vähennetään valtion- ja kunnallisverotuksessa verovelvollisen elinkeinotoiminnan tulolähteen tulosta.

7 §

Meno tai sen osa, joka on katettu investointivarausta käyttäen, ei ole verotuksessa vähennyskelpoinen.

Jos investointivarausta on käytetty käyttöomaisuuden hankintamenon tai muun sellaisen menon kattamiseen, joka verotuksessa vähenne-

tään vuosittain tehtävin poistoin, poistot hyväksytään hankintamenon tai muun edellä tarkoitettun menon ja investointivarauksesta sen kattamiseen käytetyn määrän erotuksesta.

8 §

Luovutettaessa yli viisi vuotta omistettuja 4 §:n 2 kohdassa tarkoitettuun käyttöomaisuuteen kuuluvia osakkeita luetaan käytetyn investointivarausten määrä luovutusvuonna verovelvollisen veronalaiseksi tuloksi. Osakkeiden hankintameno on tällöin vähennyskelpoinen siten kuin elinkeinotulon verottamisesta annetussa laissa säädetään.

9 §

Verovelvollisen, joka on tehnyt investointivarausten, on veroilmoituksensa yhteydessä annettava selvitys varauksen määrästä.

Verovelvollisen, joka verovuoden aikana on käyttänyt investointivarausta, on annettava selvitys varauksen käytöstä.

10 §

Jos yhteisö tai yhtymä puretaan tai jos muu verovelvollinen lopettaa elinkeinotoimintansa, eikä kysymyksessä ole yhteisöjen sulautuminen, taikka jos verovelvollisen omaisuus luovutetaan konkurssiin, verovelvollisen investointivaraus luetaan sen vuoden veronalaiseksi tuloksi, jona päätös purkamisesta, toiminnan lopettamisesta tai konkurssiin luovuttamisesta tehdään.

11 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

12 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

LA 52/2002 vp — Esa Lahtela /sd ym.

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 2002

Esa Lahtela /sd
Arto Seppälä /sd
Pekka Nousiainen /kesk
Raimo Mähönen /sd
Kalevi Olin /sd

Erkki Kanerva /sd
Lauri Kähkönen /sd
Anu Vehviläinen /kesk
Kari Rajamäki /sd
Matti Väistö /kesk